

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 1

1. Što je riječni režim? Kakav može biti? Objasnite tipove riječnih režima.

	5
--	---

2. Što je to laicizam?

	5
--	---

3. Navedite glavna obilježja sekundarnih reakcija fotosinteze.

	5
--	---

4. Što je to dioksin, kako nastaje i što uzrokuje kod ljudi ?

	5
--	---

5. Koje tri zemlje otpuštaju najviše ugljik(IV) oksida u atmosferu po stanovniku , te koja je njegova važnost i nedostatci ?

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 2

1. Objasnite pojam „politika jednog djeteta“. U kojoj zemlji se provodi i zašto?

	5
--	---

2. Koje su povrede dostojanstva braka i obitelji?

	5
--	---

3. Što može poremetiti gensku ravnotežu populacije?

	5
--	---

4. Što su to poluvodiči, o čemu ovisi njihovo svojstvo i koji su najpoznatiji poluvodiči?

	5
--	---

5. Što su to biocidi, što uzrokuju kod živih bića, te u kojim područjima se najviše troši pesticida.

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 3

1. Opišite širenje članstva EU od potpisivanja rimskih ugovora.

	5
--	---

2. Što su to blagoslovi i koja im je svrha?

	5
--	---

3. Navedite 5 razlika po kojima se prokariotske stanice razlikuju od eukariotskih stanica.

	5
--	---

4. Što sve utječe na brzinu kemijskih reakcija?

	5
--	---

5. U čemu je opasnost unošenja stranih vrsta u neku biocenozu i navedite 3 primjera za Hrvatsku ?

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 4

1. Navedite nazive krajnjih točaka Hrvatske (najsjevernija, najzapadnija, najistočnija, najjužnija na kopnu i na moru).

	5
--	---

2. O čemu govori prvih jedanaest poglavlja Knjige Postanka?

	5
--	---

3. Navedite koje organizme ubrajamo u bodljikaše (*Echinodermata*).

	5
--	---

4. Kako nastaje smog, gdje nastaje i što ga uzrokuje?

	5
--	---

5. Koji su izvori onečišćenja voda te koje bolesti su posljedica zagađenih voda ?

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 5

1. Što je OPEC, kada je osnovan i koje su zemlje članice?

	5
--	---

2. Koji se sakramenti mogu slaviti (primiti) više puta?

	5
--	---

3. Nabrojite čestice, uzročnike bolesti, koje su manje od virusa.

	5
--	---

4. Što su katalizatori, kako djeluju i kako nazivamo katalizatore u živom organizmu ?

	5
--	---

5. Koji nacionalni park je smješten u najšumovitijem dijelu Hrvatske, kada je proglašen nacionalnim parkom i koji mu je najviši vrh, te koje vrste šumskih biljnih zajednica prevladavaju u njemu ?

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 6

1. Koje djelatnosti čine sekundarni sektor? Koja je najvažnija i zašto?

	5
--	---

2. Koja je narav i smisao braka?

	5
--	---

3. Navedite ciljeve oplemenjivanja biljaka genetičkim inženjersvom.

	5
--	---

4. Objasnite kako je nastala nafta smještena duboko ispod Zemljine površine, gdje ju prerađujemo i koji su proizvodi dobiveni od nafte.

	5
--	---

5. Čime se liječe; virusne bolesti, gripa, bakterijske bolesti, gljivična oboljenja, oboljenja izazvana parazitima?

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 7

1. Što su estuariji? U koju svrhu se koriste? Navedite najveći estuarij u Njemačkoj i veliki grad koji se u njemu nalazi.

	5
--	---

2. Što je to cezaropapizam?

	5
--	---

3. Objasnite genezu hemolitičke anemije?

	5
--	---

4. Koji znanstvenik je dobio Nobelovu nagradu za kemiju 1939. godine kao priznanje za istraživanje muških spolnih hormona, te koje je hormone sintetizirao?

	5
--	---

5. Što je kuga 21. stoljeća i kako se protiv nje boriti?

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 8

1. Što je obalno more Republike Hrvatske, koji su mu dijelovi i kolika mu je površina?

	5
--	---

2. Što je to eden?

	5
--	---

3. Navedi simbioze koje tvore gljive te značaj svake od njih.

	5
--	---

4. Koji teški metali djeluju štetno na biljke, životinje, ljude i okoliš, te u kojim dijelovima okoliša izazivaju zagađenja ?

	5
--	---

5. U kojih devet kategorija zaštite su razvrstana zaštićena područja u Republici Hrvatskoj, prema Zakonu o zaštiti prirode i koliko ima kojih kategorija?

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 9

1. Što je fliš i kakvo je njegovo gospodarsko značenje? Navedite prostore fliša u Republici Hrvatskoj.

	5
--	---

2. Što je grgurovska reforma i koji je njezin glavni cilj?

	5
--	---

3. Što je celuloza i zašto nam je važna?

	5
--	---

4. Koji dan se obilježava kao Međunarodni dan ozona? Kada i gdje je donesen sporazum o smanjenju upotrebe plinova koji oštećuju ozon, te koji su to plinovi ?

	5
--	---

5. Protiv kojeg virusa se borimo lijekovima AZT, DDI i DDC? Kako oni djeluju i koju bolest izaziva taj virus ?

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 10

1. Što su morske struje, zbog čega nastaju i kakve mogu biti? Koja je morska struja važan klimatski modifikator za Zapadnu i Sjevernu Europu i zašto?

	5
--	---

2. Što je to zavjet?

	5
--	---

3. Što je to Amenzalizam. Navedite primjere i objasnite ih?

	5
--	---

4. Kakve su to amorfne tvari, koje im je talište i koje su najpoznatije amorfne tvari ?

	5
--	---

5. Navedite najmanje 5 ekološki važnih datuma.

	5
--	---

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 1

1. Riječni režim je godišnji tok vodostaja. **(1 bod)** Riječni režim može biti: kišni (pluvijalni), snježni (nivalni) i mješoviti (kombinirani). **(1 bod)** Kišni (pluvijalni) režim znači najviši vodostaj u kišnom razdoblju. **(1 bod)** Snježni (nivalni) režim znači najviši vodostaj u vrijeme otapanja (kopnenja) snijega. **(1 bod)** Mješoviti (kombinirani) vodostaj može biti kišno-snježni (pluvijalno-nivalni) i snježno-kišni (nivalno-pluvijalni). **(1 bod)**
  2. Laicizam je stav ili praksa koji teže za radikalnim posvjetovljenjem društvenoga, javnoga i političkoga života uklanjanjem sakralnih i religioznih elemenata iz društva te radikalnim odvajanjem Crkve od države. **(5 bodova)**
  3. Glavna obilježja sekundarnih reakcija fotosinteze su:
    - nisu ovisne o svjetlosti
    - zbivaju se u stromi kloroplasta
    - CO₂ iz zraka veže se na šećer pentozu
    - enzim rubisko katalizira reakciju vezanja CO₂
    - sekundarne reakcije nazivaju se Calvinov ciklus
    - produkt samih reakcija je glukoza koja se može vezati u škrob
- Napomena:** svaki od navedenih odgovora 1 bod, maksimalno 5 bodova
4. Dioksin je klorirani aromatski ugljikovodik **(2 boda)**. Nastaje kao sporedni produkt pri gorenju organskih tvari **(1 bod)**. Kod ljudi uzrokuje genetičke promjene i akne po velikim dijelovima tijela. **(2 boda)**
  5. Najviše ugljikova (IV) oksida otpuštaju SAD, Kanada i Rusija. **(2 boda)** Važnost ugljikova(IV)oksida je u tome što ima svojstva zračenja **(1 bod)**, važan je za fotosintezu i organsku proizvodnju. **(1 bod)** Nedostatci su što velike količine u atmosferi uzrokuju promjene globalne klime. **(1 bod)**

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 2

1. To je oblik populacijske politike (restriktivne ili antinatalitetne) kojom se ograničava broj djece po obitelji na jedno dijete. **(2 boda)** Provodi se u Kini. **(1 bod)** Zbog brzorastućeg stanovništva želi se zaustaviti porast broja stanovnika. **(2 boda)**
2. Povrede dostojanstva braka i obitelji su: preljub, rastava, mnogoženstvo, slobodna veza, rodoskrvnuće. **(5 bodova)**
3. Gensku ravnotežu populacije mogu poremetiti:
  - mutacije **(1 bod)**
  - migracije **(1 bod)**
  - razmnožavanje u bliskom srodstvu **(1 bod)**
  - preferiranje partnera određenog genotipa **(1 bod)**
  - prirodna selekcija **(1 bod)**
4. Poluvodiči su tvari koje slabo provode električnu struju. **(1 bod)**
Njihovo svojstvo ovisi o udaljenosti između valentne i vodljive vrpce, **(2 boda)**
Najpoznatiji poluvodiči su silicij **(1 bod)** i germanij. **(1 bod)**
5. Biocidi su kemijske tvari koje se primjenjuju za uništavanje štetnih organizama. **(2 boda)** Te tvari uzrokuju mutacije gena (kancerogene su), trovanja i onečišćenje okoliša akumulirajući se u njemu. **(2 boda)** Najviše pesticida se koristi u Sjevernoj Americi, Europi i Aziji. **(1 bod)**

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 3

1. -1973. Danska, Irska, VB
-1981. Grčka
-1986. Španjolska i Portugal
-1995. Austrija, Švedska i Finska
-2004. Estonija, Letonija, Litva, Poljska, Češka, Slovačka, Mađarska, Slovenija, Malta i Cipar
-2007. Rumunjska i Bugarska
2. Blagoslovi su sveti znakovi ustanovljeni od Crkve. Svrha im je pripravljanje ljudi na primanje plodova sakramenata i posvećivati različite zgode života.
3. Prokariotske stanice se razlikuju od eukariotskih stanica po sljedećem:
  - prokariotske stanice nemaju pravu jezgru
  - prokariotske stanice imaju nukleoid
  - prokariotske stanice nemaju stanični kostur
  - prokariotske stanice nemaju organele
  - prokariotske stanice imaju ribosome s koeficijentom sedimentacije 70 S
  - prokariotske stanice nemaju spona koje ih međusobno povezuju

Napomena: svaki od navedenih odgovora 1 bod, maksimalno 5 bodova
4. Na brzinu kemijskih reakcija utječu:
  - agregatno stanje (**1 bod**)
  - površina reaktanata (**1 bod**)
  - koncentracija (**1 bod**)
  - temperatura (**1 bod**)
  - katalizator (**1 bod**)
5. Unošenjem strane vrste u neku biocenozu redovito se remete odnosi u njoj i uzrokuju promjene u sastavu biocenoze, nestanku pojedinih vrsta ili prevelikom povećanju njihova broja. (**2 boda**) U Hrvatsku je tako unesen sivi mungos, krumpirova zlatica, leptirov gubar, vodena kuga, trsov ušenac. (**za svaki nabrojeni primjer 1 bod, maksimalno 3 boda**)

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 4

1. Nazivi krajnjih točaka Hrvatske su:

- najsjevernija- Sv. Martin na Muri **(1 bod)**
- najzapadnija- rt Lako (Savudrija) **(1 bod)**
- najistočnija-Ilok**(1 bod)**
- najjužnija na kopnu-rt Oštro **(1 bod)**
- najjužnija na moru-Galijula(Palagruža) **(1 bod)**

2. Prvih jedanaest poglavlja Knjige Postanka govori o smislu čovjekova postojanja i o nastanku svijeta i čovjeka; podrijetlu i uzroku postojanja dobra i zla. **(5 bodova)**

3. U bodljikaše ubrajamo:

- ježince **(1 bod)**
- zvjezdace **(1 bod)**
- trpove **(1 bod)**
- zmijaće- dlakava zmijaća **(1 bod)**
- stapčare **(1 bod)**

4. Smog nastaje spajanjem sumporovih i dušikovih oksida s vlagom. **(2 boda)** Nastaje u velikim industrijskim sredinama, **(1 bod)** zbog kiselog i korozivnog djelovanja atmosfere uzrokuje oštećenja biljaka i životinja te izaziva koroziju mramora, metala, betona, kamena i dr. **(2 boda)**

5. Izvori onečišćenja voda su:

- komunalni izvori **(1 bod)**
- poljoprivredni izvori **(1 bod)**
- industrijski izvori **(1 bod)**
- bolesti kao posljedica zagađenih voda su kolera, tifus, paratifus dizenterija i dr. **(ako nabroje 2 bolesti – 1 bod, 3 ili više bolesti – 2 boda)**

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 5

1. OPEC je organizacija država izvoznica nafte. **(1 bod)** Osnovan je 1960. godine u Bagdadu, a sjedište mu je u Beču. **(2 boda)** Zemlje članice su: Alžir, Libija, Nigerija, Saudijska Arabija, UAE, Kuvajt, Katar, Irak, Iran, Venezuela, Indonezija. **(2 boda)**
2. Sakramenti koji se mogu više puta slaviti (primiti) su: sakrament euharistije, pokore i pomirenja, bolesničkog pomazanja i ženidbe. **(5 bodova)**
3. Uzročnici bolesti manji od virusa su:
  - viroidi **(1 bod)**
  - virusoidi **(1 bod)**
  - satelitski virusi **(1 bod)**
  - virogeni **(1 bod)**
  - prioni **(1 bod)**
4. Katalizatori su tvari koje ubrzavaju kemijsku reakciju sudjelujući u njoj pri čemu iz nje izlaze nepromijenjeni. **(2 boda)** Djeluju po sistemu " ključ-brava" pri čemu se enzim veže na supstrat i prevodi ga u produkt. **(2 boda)** U živom organizmu katalizatori se nazivaju biokatalizatori. **(1 bod)**
5. Nacionalni park koji je smješten u najšumovitijem dijelu Hrvatske je Risnjak. **(1 bod)** Nacionalnim parkom je proglašen 1953. godine. **(1 bod)** Najviši vrh mu je masiv Risnjak (1528 m). **(1 bod)** Najvećim dijelom je prekriven šumama bukve i jele. **(2 boda)**

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 6

1. Djelatnosti koje čine sekundarni sektor su: industrija, građevinarstvo, rudarstvo i proizvodno zanatstvo. **(1 bod)** Najvažnija je industrija, jer zapošljava veliki broj radne snage i ima važan udio u dohotku većine zemalja (važnu ulogu u gospodarstvu). Uz to naglo i jakim intenzitetom mijenja prostor. **(4 boda)**

2. Narav i smisao braka je međusobno uspostavljena zajednica svega života između muške i ženske osobe usmjerena k dobru supružnika te k rađanju i odgajanju potomstva. **(5 bodova)**

3. Ciljevi oplemenja biljaka genetičkim inženjerstvom su:

- postići veći prinos
- postići bolju prehrambenu kvalitetu
- postići otpornost prema nametnicima
- bolje podnošenje nedostatka vode,
- snošljivost visokih i niskih temperatura
- otpornost prema herbicidima
- mogućnost uzgoja na siromašnim tlima

Napomena: svaki od navedenih odgovora 1 bod, maksimalno 5 bodova

4. Nafta je nastala raspadanjem sitnih morskih organizama bez pristupa zraka. **(2 boda)** Prerađujemo ju u rafinerijama postupkom frakcijske destilacije. **(1 bod)** Proizvodi su sirovine za plastične mase, sintetski kaučuk, petrolej, benzin, dizelsko gorivo, mazut **(ako nabroje 3 -1 bod, 4 i više -2 boda)**

5. - virusne bolesti liječimo - INTERFERONOM

- gripu - ČAJ i C VITAMIN (SIMPTOMATSKA TERAPIJA)
- bakterijske bolesti - ANTIBIOTICI
- gljivična oboljenja - ANTIMIKOTICI
- parazitska oboljenja –ANTIHELMITICI i dr.

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 7

1. Estuariji su ljevkasta (proširena) riječna ušća. **(1 bod)** Koriste se za smještaj morskih luka. **(1 bod)** Najveći estuarij u Njemačkoj je estuarij rijeke Elbe, a **(2 boda)** grad koji se u njemu nalazi je Hamburg. **(1 bod)**

2. Cezaropapizam je nastojanje državne vlasti da bude vrhovna zakonodavna vlast i na religioznom području (podređivanje crkvene vlasti državnoj). **(5 bodova)**

3. Geneza hemolitičke anemije:

- nastaje zbog skraćivanja života eritrocita
- zbog povećanja hemolize (razgradnje) eritrocita u krvi raste količina bilirubina
- u stolici se povećava količina sterobilina
- u mokraći se povećava količina urobilinogena
- postoje tri tipa hemolitičke anemije (stanični, bestanični i kombinirani tip)
- ovu anemiju mogu uzrokovati mikroorganizmi, štetne kemijske tvari (zmijski otrov, otrov gljiva, trovanje olovom), lijekovi i transfuzija neodgovarajuće krvi

Napomena: svaki od navedenih odgovora 1 bod, maksimalno 5 bodova

4. Nobelovu nagradu za kemiju 1939. godine, kao priznanje za istraživanje muških spolnih hormona, dobio je Lavoslav Ružička. **(3 boda)** Sintetizirao je androsteron **(1 bod)** i testosteron. **(1 bod)**

5. Kuga 21. stoljeća je AIDS. **(1 bod)** Protiv nje se može boriti ne mjenjanjem partnera već odnosom samo s jednim partnerom, **(1 bod)** korištenjem lateks prezervativa, **(1 bod)** apstinencijom od spolnog odnosa, **(1 bod)**, ne uzimanjem droga. **(1 bod)**

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 8

1. Obalno more Republike Hrvatske je vodena površina Jadranskog mora koja pripada hrvatskom državnom teritoriju. **(1 bod)** Sastoji se od unutrašnjeg i teritorijalnog mora. Unutrašnje more je more uz obalu do linije najisturenijih dijelova kopna, otoka i poluotoka, a teritorijalno more je more od 22 km ili 12 NM od linije unutrašnjeg mora. **(3 boda)** Površina mu je 31067km². **(1 bod)**

2. Eden je zemljopisni pojam kojim se želi označiti neplodna i suha stepa. Usred Edena Bog sadi svoj vrt. Taj Jahvin vrt pun je života: Bog ga je pripremio za čovjeka da bi u njemu bio sretan. **(5 bodova)**

3. Simbioze koje tvore gljive i njihove značajke su:

-lišaj- simbioza gljive i alge

- organizam koji djeluje kao nova jedinica
- koriste se za sintezu antibiotika, (izradu čajeva i lakmus papira)

-mikoriza- simbioza gljiva i biljaka

- povećava se površina biljaka za apsorpciju
- omogućuje se fiksacija atmosferskog dušika

-simbioza gljiva i životinja

- termiti i mravi «uzgajaju» micelije gljiva da bi se hranili krajevima hifa

(5 bodova)

4. Teški metali koji štetno djeluju na biljke, životinje, ljude i okoliš su arsen, kadmij, olovo i živa. **(ako nabroje dva metala – 1 bod, tri metala – 2 boda, četiri metala – 3 boda)** Oni izazivaju zagađenje u atmosferi, hidrosferi, litosferi i biosferi. **(ako nabroje 1 ili 2 sastavnice okoliša – 1 bod, 3 ili više sastavnice okoliša – 2 boda)**

5. Prema Zakonu o zaštiti prirode zaštićena područja u Republici Hrvatskoj razvrstana su u sljedećih devet kategorija zaštite:

- strogi rezervat (2),
- nacionalni park (8),
- posebni rezervat (78),
- park prirode (11),
- regionalni park (0),
- spomenik prirode (103),
- značajni krajobraz (70),
- park šuma (38),
- spomenik parkovne arhitekture (135).

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 9

1. Fliš je nepropusna sedimentna stijena u kojoj se izmjenjuju serije lapora, pješčenjaka, glinenih škriljavaca, konglomerata i vapnenaca. **(2 boda)** Gospodarski je važan zbog obradivog tla. **(1 bod)** Prostori fliša u Hrvatskoj su: Vinodol, dijelovi Krka, Raba, Ravni kotari i Konavle. **(2 boda)**
2. Grgurovska reforma je reforma koju je pokrenuo papa Grgur VII. nastojeći osloboditi Crkvu od uplitanja svjetovnih velikaša. Tako oslobođeno papinstvo dobiva novi ugled i moć.
3. Celuloza je polimer glukoze u kojemu su molekule glukoze povezane u dugačke čvrste niti. **(2 boda)** Važna je u izgradnji staničnih stjenki biljaka. Koristimo je za izradu odjeće (pamuk je celuloza), zatim je koristimo za izradu namještaja i kuća, pišemo po celulozi, a u prehrani je važna jer potiče peristaltiku crijeva. **(3 boda)**
4. Međunarodni dan ozona je 16. rujna. **(2 boda)** Sporazum je donesen 1987. godine u Montrealu. **(2 boda)** Plinovi su freoni, haloni i drugi halogeni ugljikovodici. **(1 bod)**
5. Lijekovima AZT, DDI i DDC borimo se protiv HIV virusa. **(2 boda)** Ti lijekovi koče umnožavanje nukleinske kiseline HIV virusa. **(2 boda)** HIV virus izaziva bolest AIDS. **(1 bod)**

Napomena:

Svaki od navedenih odgovora koji počinje „–“, donosi 1 bod, termini u zagradi ne moraju nužno biti dio odgovora ili su to primjeri sininima. Ukoliko odgovor učenika ima isto značenje, no izrazio se drugom terminologijom nego u navedenim odgovorima ili naveo točan odgovor koji nije u listi odgovora priznaju se bodovi. Najveći mogući broj bodova je 5.

ŽUPANIJSKI EKOLOŠKI KVIZ "LIJEPA NAŠA"
28. veljače 2008.

Odgovori na pitanja za usmeni dio natjecanja
GIMNAZIJE

GRUPA BROJ 10

1. Morske struje su horizontalna gibanja morske vode. **(1 bod)** Nastaju zbog puhanja stalnih (planetarnih) vjetrova, a mogu biti tople i hladne. **(2 boda)**
Golfska struja je važan klimatski modifikator jer uz obale Zapadne i Sjeverne Europe prolazi kao topla struja i time čini klimu blažom (toplijom). **(2 boda)**

2. Zavjet je promišljeno i slobodno Bogu dano obećanje o mogućem i većem dobru. **(5 bodova)**

3. Amenzalizam je odnos među jedinkama različitih vrsta. **(1 bod)** Primjeri amenzalizma su: antibioza i alelopatija. **(2 boda)** Antibioza je djelovanje pljesni *Penicillium* na bakterije. **(1 bod)** Alelopatija je izlučivanje kemijskih tvari kod biljaka koje inhibiraju rast drugih biljaka, npr orah inhibira rast drugih vrsta. **(1 bod)**

4. Amorfnosti su one koje nemaju pravilnu unutarnju građu i ne smatramo ih pravim čistim tvarima. **(2 boda)** Nemaju određeno talište. **(1 bod)** Najpoznatije su staklo **(1 bod)** i vosak. **(1 bod)**

5. MOGUĆI ODGOVORI:

- 02. 02. - svjetski dan močvara
- 22. 03. - svjetski dan zaštite voda
- 23. 03. - svjetski dan meteorologije
- 22. 04. - Dan planete Zemlje
- 22. 05. - svjetski dan zaštite biodiverziteta
- 05. 06. - svjetski dan zaštite okoliša
- 17. 06. - svjetski dan borbe protiv nestašice vode isušila
- 16. 09. - svjetski dan zaštite ozonskog omotača
- 22. 09. - europski dan bez automobila
- 04. 10. - svjetski dan zaštite životinja

Napomena: svaki odgovor donosi jedan bod, najviše 5 bodova.